

Nader onderzoek huismus en vleermuis
Kerkstraat 27, 29 en 31 te Hattem

Nijverdal, 7 oktober 2020
Projectnummer 20.109

Colofon

Titel	Nader onderzoek huismus en vleermuis Kerkstraat 27, 29 en 31
Uitvoering	Otte Groenadvies
Veldinventarisatie	Ing. P. Otte, T.M. Stam
Opdrachtgever	Kubiek t.a.v. dhr. R. de Jong Kerkewijk 17 3904 JB Veenendaal
Projectnummer	20.109
Datum	7 oktober 2020

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Otte Groenadvies accepteert derhalve op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Otte Groenadvies uitgevoerde onderzoek neemt.

Brilsweg 1a
7441 BV te Nijverdal
Tel: 06 - 511 77 946
mail: info@ottegroenadvies.nl

Inhoudsopgave

1. INLEIDING	4
1.1. AANLEIDING	4
1.2. DOEL.....	4
1.3. HUIDIGE SITUATIE.....	4
1.4. OMSCHRIJVING PLANLOCATIE	6
1.5. PROJECT VOORNEMEN	7
2. WETTELIJK BELANG	8
3. METHODIEK	9
3.1. WERKWIJZE HUISMUSSENONDERZOEK.....	9
3.2. WERKWIJZE VLEERMUIZENONDERZOEK.....	9
4. RESULTATEN	10
4.1. RESULTAAT HUISMUSSEN.....	10
4.2. AANWEZIGHEID VLEERMUIZEN	12
5. CONCLUSIE.....	16
5.1. OVERZICHT VAN DE BEVINDINGEN	16
5.2. AANBEVELING	16
6. GELDIGHEID	17
8. BIBLIOGRAFIE.....	18
BIJLAGEN 1 & 2 WETTELIJK KADER	19
BIJLAGE 1 WET NATUURBESCHERMING	19
BIJLAGE 2 JAARROND BESCHERMDE NESTEN.....	21

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

In de ruimtelijke plannen is in het kader van de uitvoerbaarheid inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten Wet natuurbescherming. Met andere woorden, in het ruimtelijke ordeningstraject dient te worden aangetoond dat het plan uitvoerbaar is. In dit kader is een quickscan flora en fauna uitgevoerd voor de voorgenomen amovatie van de bestaande bebouwing (Ecoresult, Quickscan flora en fauna In het kader van de Wet natuurbescherming en Verordening ruimte, 02-04-2020- Rapportnummer: ER20200324v01) (Ecoresult, 2020).

Uit de quickscan is naar voren gekomen dat het plangebied mogelijk fungeert als vaste rust- en/of verblijfplaats voor huismussen en vleermuizen. Indien dat het geval is, heeft de ruimtelijke ingreep mogelijk consequenties voor deze soorten en worden mogelijk verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming overtreden. Om deze reden is geadviseerd om een nader onderzoek uit te voeren naar de functionaliteit van het plangebied voor huismussen en vleermuizen.

1.2. Doel

Dit onderzoek zal antwoord geven op de volgende vragen:

Huismus

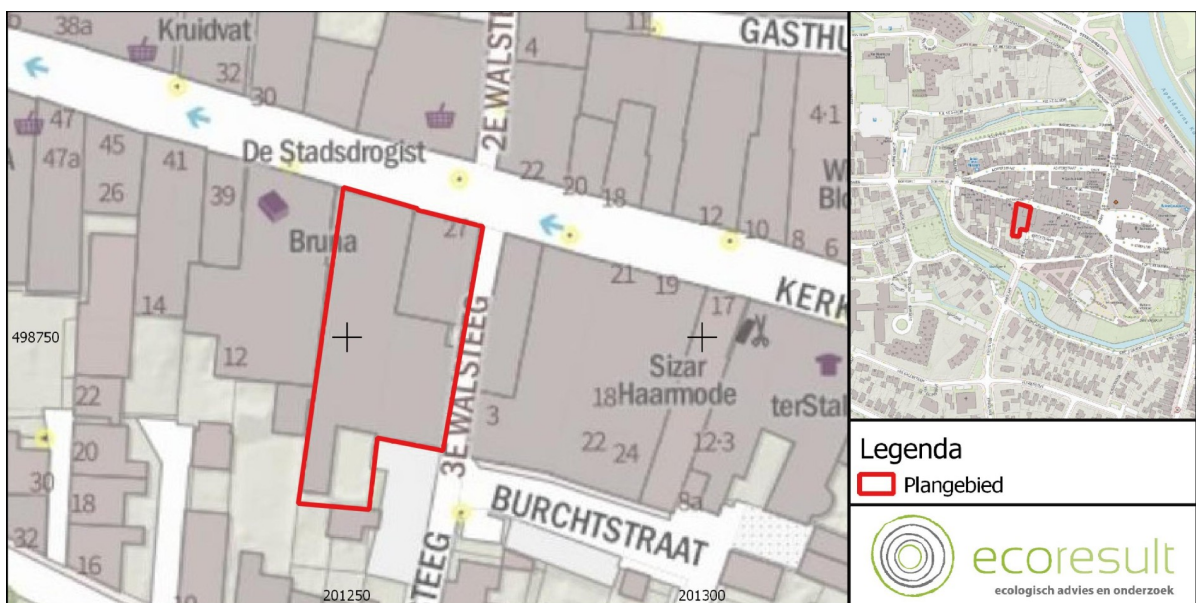
- Zijn er huismussen aanwezig?
- Welke functie(s) heeft de planlocatie en de omgeving voor deze soorten?
- Welk wettelijk belang is er waardoor de activiteiten moeten worden uitgevoerd?
- Blijft de functionaliteit van de voortplantingsplaatsen, vaste rust- of verblijfplaatsen en functioneel leefgebied behouden?
- Welke eigenschappen van het object of gebied moeten gemitigeerd of gecompenseerd worden?
- Is een ontheffing Wet natuurbescherming nodig om de werkzaamheden uit te kunnen voeren?

Vleermuizen

- Welke soorten vleermuizen komen momenteel voor in het plangebied?
- Welke functies heeft het plangebied voor de aanwezige vleermuizen?
- Leidt de ingreep tot overtreding van de verbodsbepalingen uit de wet Natuurbescherming?

1.3. Huidige situatie

Het plangebied ligt in het historische centrum van Hattem, gemeente Hattem, liggende in de provincie Gelderland (zie Afbeelding 1). Het plangebied betreft drie panden binnen de kaders zoals is weergegeven in afbeelding 1 (rood omlijnd). Het gaat om woningen: nr. 27 bouwjaar 1600, nr. 29 bouwjaar 1633 en nr. 31 bouwjaar 1633. (Ecoresult, 2020)

Afbeelding 1: De ligging van het plangebied (rood omlijnd). Voor de regionale ligging, zie kaartinzet rechtsboven.
Bron: PDOK

1.4. Omschrijving planlocatie

De planlocatie ligt in het oude stadcentrum van Hattem. Het perceel is geheel bebouwd, aan de achterzijde van het perceel is een kleine ruimte aanwezig voor opslag van containers. In de omgeving liggen verspreid enkele regulier onderhouden particuliere tuinen.

Afbeelding 2: planlocatie (geel) (Google Maps, z.d.)

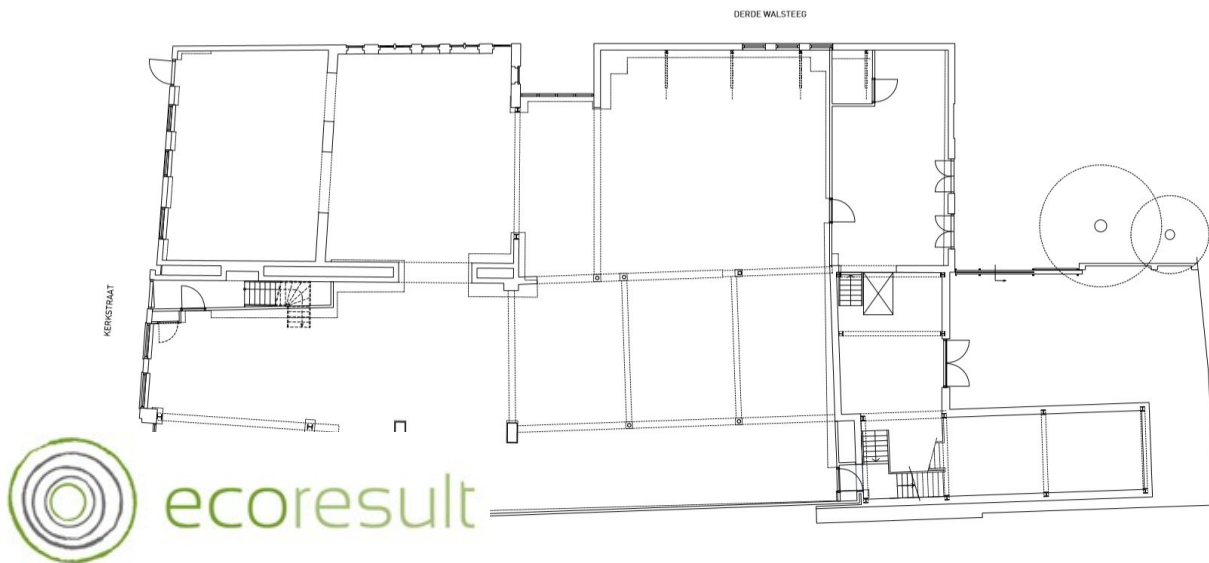
Voorzijde planlocatie gezien vanaf de Kerkstraat

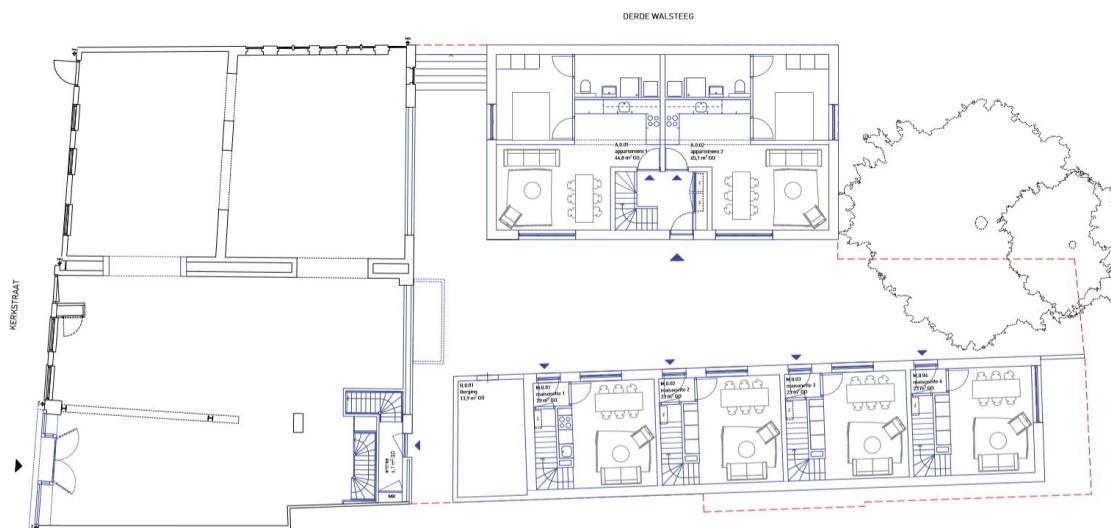
Planlocatie gezien vanaf de 3^e Walsteeg

1.5. Project voornemen

Met de voorgenoemen ontwikkelingen worden de (nieuwe) aangebouwde panden geamoveerd. Op deze locaties worden nieuwe woningen gebouwd. Wat betreft het winkelgedeelte aan de Kerkstraat blijft behouden. Op nr. 29 zal de bovenverdieping worden omgebouwd tot appartement. De uitvoering van het plan is gepland na het verkrijgen van de benodigde vergunningen.

Afbeelding 3: Oude situatie – plattegrond van begane grond. Bron Groothuijse de Boer Architecten

Afbeelding 4: Nieuwe situatie - Plattegrond begane grond. Bron Groothuijse de Boer Architecten (Ecoresult, 2020)

2. Wettelijk belang

Op het nader onderzoek is sinds 2017 de Wet natuurbescherming (Wnb) (Overheid, 2015) van kracht. De wet is een vervanging van en samenbundeling van drie voorgaande wetten, nl;

- Natuurbeschermingswet 1998;
- Boswet;
- Flora- en Faunawet.

Tevens heeft er een decentralisatie van het bevoegd gezag plaatsgevonden. Per 1 januari 2017 zijn de provincies verantwoordelijk voor de vergunningen en ontheffingen. De Wnb is op te delen in grofweg drie delen, bescherming van;

- Gebieden;
- Soorten;
- Houtopstanden.

Voor deze rapportage is enkel de bescherming van soorten van toepassing. In bijlage 1 en 2 zijn het beschermingsregime soorten Vogelrichtlijnen en jaarrond beschermde nesten bijgevoegd.

3. Methodiek

Allereerst zal de werkwijze voor het huismussenonderzoek besproken, waarna het vleermuizenonderzoek aan bod komt. In hoofdstuk 4 is een overzicht gegeven van het doel van de verschillende veldbezoeken, de onderzoeksdata en de bijbehorende weersomstandigheden.

3.1. Werkwijze huismussenonderzoek

Als basis voor dit onderzoek is de methodiek gebruikt zoals deze wordt omschreven in het Kennisdocument Huismus (*Passer domesticus*) versie 1.0, BIJ12 juli 2017. Er wordt 1 à 2 uur na zonsopkomst en/of 2 uur voor zonsondergang geïnventariseerd, waarbij optimale activiteiten het beste in de ochtend kunnen worden waargenomen. Het onderzoek vindt plaats in de periode van 1 april – 15 mei. (BIJ12, 2017)

Tijdens de inventarisatie moet gelet worden op de habitatkenmerken waarvan de huismus afhankelijk is. Er wordt in beeld gebracht waar zich de locaties zijn van de nesten, rustplaatsen en functioneel leefgebied van de huismus bevinden. Daarnaast wordt er gekeken naar een nest indicatieve waarneming zoals nestbouw en bedelende jongen en een waarneming van de potentiële broedbiotoop wat zich bijvoorbeeld uit in zingende mannetjes of een paartje bij een potentiële nestplaats.

Tijdens het onderzoek is gebruik gemaakt van een verrekijker (Barr & Stroud, Sierra Binocular 8x42). Op het perceel, de bebouwing en directe omgeving van het plangebied is een visuele inventarisatie uitgevoerd.

3.2. Werkwijze vleermuizenonderzoek

Tijdens het onderzoek is gewerkt volgens de richtlijnen voor het inventariseren van vleermuizen, die zijn opgesteld door het Vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus; 'Protocol voor vleermuisinventarisaties' 2017 (Netwerk Groene Bureaus, 2017).

De vleermuisdetector is bij het vleermuisonderzoek een onmisbaar apparaat. Met dit apparaat worden de ultrasone geluiden van vleermuizen hoorbaar gemaakt. Door verschillen in klank, ritme en andere kenmerken is het mogelijk de verschillende soorten te onderscheiden en de aard van gedrag te bepalen.

Tijdens het onderzoek is gebruik gemaakt van een *batdetector* (Pettersson D240x) en de Echometer Touch Pro 2 van Wildlife acoustics. Waar nodig zijn hoogwaardige digitale geluidsopnamen worden gemaakt met de Roland R-05 voor het uitvoeren van een soortenanalyse.

Gedurende de veldbezoeken is bij daglicht op de locatie gezocht naar sporen die duiden op aanwezigheid van vleermuizen (vleermuiskeutels, meststrepen, afgebeten insectenvleugels en vetsporen).

Het weer is van invloed op de activiteiten van vleermuizen en daardoor op de doelmatigheid van het inventariseren. Harde wind, langdurige regenval, dichte mist en lage temperaturen zijn belemmerende factoren. Tijdens dergelijke weersomstandigheden wordt niet gewerkt.

Gedurende de veldbezoeken werd het onderzoeksgebied en directe omgeving geïnventariseerd om een goed beeld te krijgen van het gedrag en mogelijke verblijfplaatsen.

4. Resultaten

In onderstaand is een overzicht gegeven van de uitgevoerde onderzoeken, onderzoeksdata en omstandigheden tijdens het onderzoek naar huismussen en vleermuizen. De veldonderzoeken zijn uitgevoerd door Ing. P. Otte, directeur/eigenaar bij Otte Groenadvies en T.M. Stam, Gecertificeerd Stadswerk Flora en Fauna controleur. Eenmalig is door de heer H. Mellema een avond vleermuisonderzoek uitgevoerd op locatie 4.

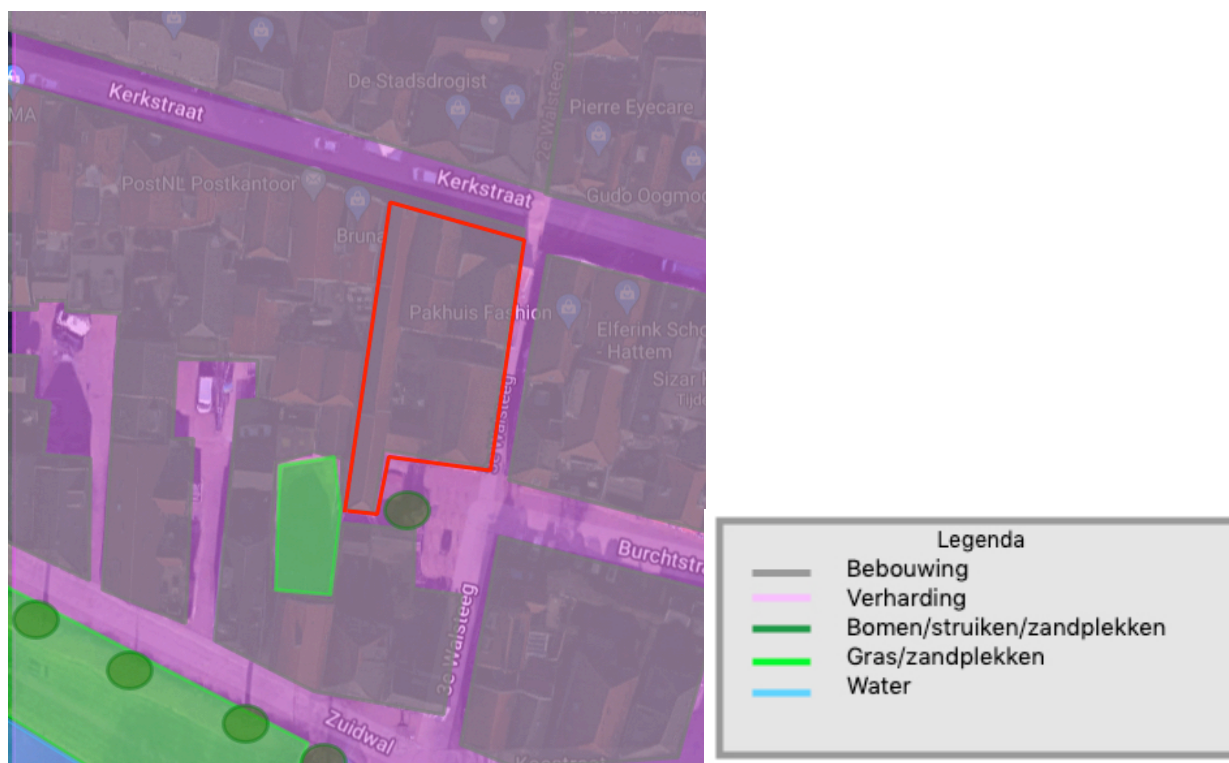
4.1. Resultaat huismussen

Habitat huismus

De habitat van de huismus moet voldoen aan een combinatie van een aantal elementen, die binnen een straal van enkele meters (dekking bij voedselbronnen) tot enkele honderden meters (nestplek en voedselbronnen) van elkaar moeten liggen. De habitat moet bestaan uit een combinatie van plekken voor nestgelegenheid, voedsel (voor volwassen en jongen), dekking zoals groenblijvende struiken en klimplanten, plekken voor stofbaden en drinkwater. De omgeving van het pand biedt een geschikt habitat voor deze soort. (BIJ12, 2017)

Aanwezig habitat planlocatie

- Aanwezig groen, beschuttingsmogelijkheden, zandplekken in de vorm van een private tuinen op aangrenzende kavels;
- Wateraanbod middels voorziening in tuinen en stadsgracht in de directe omgeving.

Afbeelding 5: Planlocatie (rood) (Google Maps, z.d.)

Huismussenonderzoek

Datum	Soort	tijdstip	Zonsopkomst/ ondergang	Temperatuur	Wind	Weertype
1 mei 2020	Huismus	7.00 – 7.45 uur	6.09 uur	8 °C	Matig 3 Bf	Helder
12 mei 2020	Huismus	6.40 -7.30 uur	5.43 uur	5 °C	Zwakke wind 1 Bf	Helder

1 en 12 mei 2020

A satellite map of Hattem, The Netherlands, showing the location of the 'Bruna' bookstore. The map includes labels for streets such as Achterstraat, Zuidwal, and Koestraat, and various landmarks like the Gasthuiskerk and Museum Hattem. A red rectangle highlights the Bruna building, and a green circle highlights the area around the Tinneplein.

Effectenbeoordeling

Verblijfplaatsen

Omgeving

11

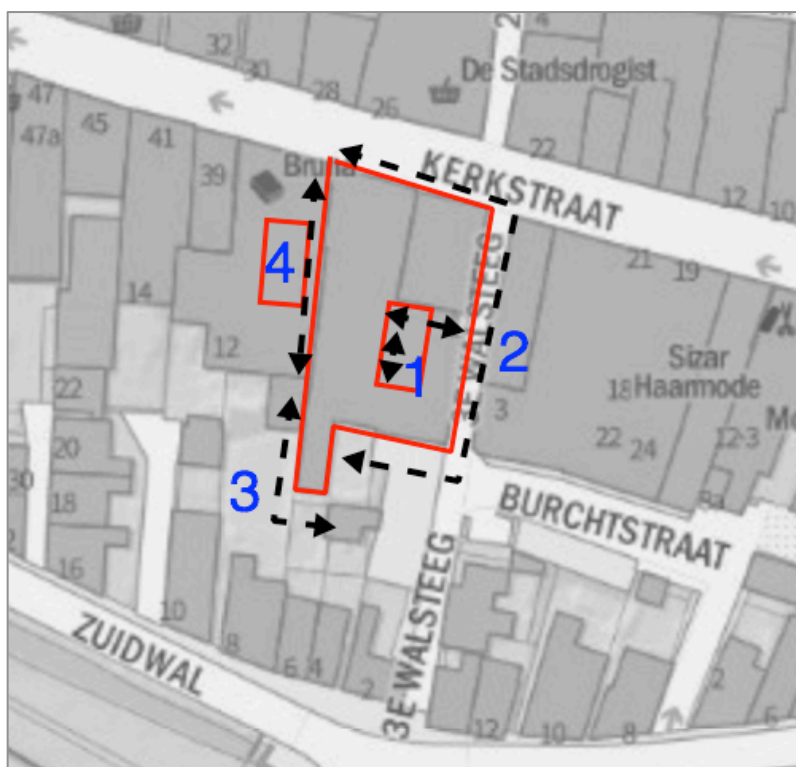
4.2. Aanwezigheid vleermuizen

Omschrijving opdeling onderzoekslocatie

Voor het vleermuizenonderzoek in de onderzoekslocatie opgedeeld in vier delen nl;

1. Dakterras;
2. Kerkstraat en 3^e Walsteeg;
3. Achterzijde Zuidwal;
4. Dakterras Bruna.

Otte Groenadvies heeft vleermuisonderzoek uitgevoerd op locatie 1, 2 en 3. Eenmalig heeft de heer H. Mellema in het voorjaar een avondonderzoek uitgevoerd op locatie 4.

Afbeelding 7. Locatie plangebied (rood), opdeling onderzoek (Zwarte pijl, blauwe nummering) (Pdok, z.d.)

Tijdens de voorjaarsonderzoeken zijn er twee soorten vleermuizen waargenomen, namelijk:

- Gewone dwergvleermuis;
- Laatvlieger;
- Rosse vleermuis.

Waarnemingen planlocatie

Soort	Aanwezigheids- indicatie	Bijzonderheden: verblijfplaatsen, vliegroutes, ect.
Gewone dwergvleermuis	Beschermd	Overvliegend/foeragerend
Laatvlieger	Beschermd	Overvliegend/foeragerend
Rosse vleermuis	Beschermd	Overvliegend op hoogte/foeragerend

Tabel 2. Soorten

Vleermuizenonderzoek

Datum	Soort	Personen	Tijdstip onderzoek	Zon op/onder	Eerste/ laatste waarneming totaal	Temp.	Windkr.	Weertype
13 juni 2020	Vleermuis	T.M. Stam	21.45 uur/ 24.00 uur	21.58 uur	Eerste: 22.06 uur Rosse vleermuis	22°C	2Bf	Bewolkt
15 juni 2020	Vleermuis	T.M. Stam, P. Otte, H. Mellema	22.45 uur/ 00.15 uur	22.02 uur	Eerste: 22.03 uur, gewone dwergvleermuis	19°C	1Bf	Licht bewolkt
5-7-2020	Vleermuis	P. Otte, H. Mellema	3.25 uur/ 5.30 uur	5.27 uur	Laatste: 5.15 uur Gewone dwergvleermuis	21°C	3Bf	Bewolkt
6-7-2020	Vleermuis	P. Otte	3.25 uur/ 5.30 uur	5.28 uur	Laatste: 5.22 uur Gewone dwergvleermuis	17°C	3Bf	Helder
13 juli 2020	Vleermuis	P. Otte	21:50 uur/ 00:00 uur	21:55 uur	Eerste: 22:10 uur Gewone dwergvleermuis	12°C	2Bf	bewolkt
15 juli 2020	Vleermuis	T.M. Stam, P. Otte	21:50 uur/ 00:00 uur	21:54 uur	Eerste: 22:05 uur Gewone dwergvleermuis	9°C	2Bf	Licht bewolkt
6 augustus 2020	Vleermuis	T.M. Stam, P. Otte	00:00 uur/ 02:00 uur	n.v.t.	Geen zwermlocatie aangetroffen loc. 1,2,3	18°C	1BF	Helder
24 augustus 2020	Vleermuis	T.M. Stam, P. Otte	21.05 uur/ 23.30 uur	20.39 uur	n.v.t.	15°C	2 Bf	Helder
6 september 2020	Vleermuis	T.M. Stam, P. Otte	00:00 uur/ 02:00 uur	n.v.t.	Geen zwermlocatie aangetroffen loc. 1,2,3	13°C	2 Bf	Bewolkt
22 september 2020	Vleermuis	T.M. Stam, P. Otte	5.20 uur/ 7.30 uur	7.26 uur	Laatste: 7.05 uur Gewone dwergvleermuis	7°C	2 Bf	Helder
23 september 2020	Vleermuis	P. Otte	5.20 uur/ 7.30 uur	7.28 uur	Laatste: 6.50 uur Gewone dwergvleermuis	9°C	3 Bf	Bewolkt

Tabel 3. Overzicht waarnemingen (Zonsopgangzonsondergang, z.d.)

Gewone dwergvleermuis

Verblijfplaatsen/zwermgedrag balts

Tijdens de veldbezoeken in het voorjaar is onder het dak van de Bruna (onderzoekslocatie 4) net buiten het plangebied een zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis aangetroffen. Tijdens het schemeronderzoek in de ochtend van 5 juli 2020 toonde een gewone dwergvleermuis veel interesse in de achterzijde van het dak

van Zuidwal nr.6, invliegen is niet waargenomen. Uit de onderzoeksinspanning in het voorjaar op locatie 1, 2 en 3 zijn geen waarnemingen gedaan waaruit de aanwezigheid van verblijfplaatsen blijkt. In het plangebied zijn geen zomer- en kraamverblijfplaatsen vastgesteld. Tijdens het najaar onderzoek is een baltsende gewone dwergvleermuis gehoord. Paarverblijfplaatsen zijn niet aangetroffen, zwermgedrag op winterverblijfplaats is niet waargenomen.

Foerageergebied

Tijdens alle onderzoeksmomenten zijn enkele individuen van gewone dwergvleermuis meerdere malen foeragerend en overvliegend waargenomen.

Vlieg- en mitigatieroute

Het vliegpatroon van de gewone dwergvleermuis was enigszins diffuus. Echte overduidelijke vliegroutes waarbij met een zekere regelmaat vleermuizen passeren zijn niet aangetroffen.

Laatvlieger

Verblijfplaatsen/zwermgedrag

Tijdens de veldbezoeken in het voor- en najaar zijn geen waarnemingen gedaan waaruit de aanwezigheid van verblijfplaatsen blijkt. Zowel in het plangebied als de directe omgeving hiervan zijn geen zomer,- kraam,- paar,- en winterverblijfplaatsen vastgesteld.

Foerageergebied

Tijdens het voorjaarsonderzoek zijn twee laatvliegers meerdere malen foeragerend waargenomen.

Vlieg- en mitigatieroute

Echte overduidelijke vliegroutes waarbij met een zekere regelmaat vleermuizen passeren zijn niet aangetroffen.

Rossevleermuis

Verblijfplaatsen/zwermgedrag

Tijdens de veldbezoeken in het voor- en najaar zijn geen waarnemingen gedaan waaruit de aanwezigheid van verblijfplaatsen blijkt. Zowel in het plangebied als de directe omgeving hiervan zijn geen zomer,- kraam,- paar,- en winterverblijfplaatsen vastgesteld.

Foerageergebied

Tijdens het voorjaars onderzoeksmoment meerdere rosse vleermuizen foeragerend waargenomen.

Vlieg- en mitigatieroute

Mogelijk zijn voor deze soort vliegroutes hoog boven de bebouwing aanwezig. Van een lijnelement die wordt gebruikt als vliegroute is geen sprake, hiervoor waren van vliegbeweging erg diffuus.

Zwermlocatie winterverblijfplaats

In het najaar zijn twee onderzoeksmomenten op zwermlocatie winterverblijfplaats uitgevoerd. Deellocaties 1, 2 en 3 zijn door Otte Groenadvies op 6 augustus en 18 september onderzocht. Tijdens beide onderzoeken zijn geen winterverblijfplaatsen aangetroffen.

Afbeelding 8. Locatie plangebied (rood). (Google Maps, z.d.)

5. Conclusie

5.1. Overzicht van de bevindingen

Soortgroepen	Aanwezigheid	Effecten	Aanbevelingen
Huismussen	Geen	Geen	Geen
<u>Locatie 1, 2 & 3</u>			
Vleermuizen – verblijfplaatsen	geen	geen	geen
Vleermuizen – vliegroute	geen	geen	geen
Vleermuizen – foerageergebied	ja	mogelijk	geen, mits.. ¹

¹= mits beperkt met lichtsbelasting wordt omgegaan

5.2. Aanbeveling

Huismus

- Uit onderzoek blijkt dat de voorgenomen ontwikkelingen geen belang vertegenwoordigt voor huismussen. Hiervoor hoeft geen compensatie/mitigatieplan te worden opgesteld;
- Op de planlocatie worden geen negatieve effecten verwacht op het foerageergebied;
- De voorgenomen ontwikkeling heeft geen negatieve invloed op de gunstige staat van instandhouding van huismussen;
- Voor de geplande werkzaamheden hoeft geen ontheffing worden aangevraagd.

Vleermuizen:

Vleermuis (locatie 1, 2 & 3)

- Verblijfplaatsen: Op basis van de verrichte onderzoeksinspanning kan het voorkomen van kraam/kolonie-, zomer-, paar-, en winterverblijfplaatsen in het plangebied worden uitgesloten;
- Vlieg- en mitigatieroute: Gezien de aantallen en frequentie waarop de vleermuizen gebruik maken van het plangebied als zijnde vliegroute, valt het gebruik van een essentiële vliegroute op basis van huidig onderzoek niet aangetroffen;
- Foerageergebied: Boven- en nabij de planlocatie zijn foeragerende vleermuizen waargenomen. In de omgeving zijn vergelijkbare locaties aanwezig. De planlocatie is niet van essentieel belang voor deze soort.

6. Geldigheid

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. De bevoegde gezag (provincie Gelderland) hanteren de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten:

“Onderzoeksgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 1. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

8. Bibliografie

BIJ12. (2017, Juli). *Kennisdocument Huismus*. Opgeroepen op 13 Mei 7, 2020, van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-009-Kennisdocument-Huisumus-1.0.pdf>

BIJ12. (2017, Juli). *Kennisdocument Huismus*. Opgeroepen op 24 April 7, 2020, van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-009-Kennisdocument-Huisumus-1.0.pdf>

Ecoresult, K. V. (2020, 04 02). Quicksan flora en fauna In het kader van de Wet natuurbescherming en Verordening ruimte. *Kerkstraat 27, 29 en 31 Hattem , versie 1*. Dordrecht, Zuid Holland.

Google Maps. (z.d.). *Online kaarten*. Opgeroepen op 13 Mei 4, 2020, van <https://www.google.nl/maps>

KNMI. (sd). *Koninklijk Nederlands Metreologisch Instituut*. Opgeroepen op 13 Mei 29, 2020, van <https://www.knmi.nl/nederland-nu/weer/verwachtingen>

Netwerk Groene Bureaus. (2017). *Vleermuisprotocol 2017*. Opgeroepen op 25 Maart 11, 2020, van <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>

Overheid. (2015, December 16). Opgeroepen op 13 Mei 2020, van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2019-10-01>

Pdok. (z.d.). *Online kaarten*. Opgeroepen op augustus 3, 2020, van <https://www.pdok.nl/viewer/>

Zonsopgangzonsondergang. (sd). *Zonsopgangzonsondergang*. Opgeroepen op 13 Mei 18, 2020, van <https://www.zonsopgangzonsondergang.nl/hoe-laat-donker/>

Zonsopgangzonsondergang. (z.d.). *Zonsopgangzonsondergang*. Opgeroepen op 12 Mei 18, 2020, van <https://www.zonsopgangzonsondergang.nl/hoe-laat-donker/>

Bijlagen 1 & 2 Wettelijk kader

BIJLAGE 1 Wet natuurbescherming

Hoofdstuk 3. Soorten

§ 3.1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

- 1 Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- 3 Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- 4 Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- 5 Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.2

- 1 Het is verboden vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn dood of levend, of gemakkelijk herkenbare delen daarvan, of uit deze vogels verkregen producten te verkopen, te vervoeren voor verkoop, onder zich te hebben voor verkoop of ten verkoop aan te bieden.
- 2 Het verbod, bedoeld in het eerste lid, is niet van toepassing ten aanzien van vogels van soorten, genoemd in bijlage III, deel A, bij de Vogelrichtlijn, die aantoonbaar overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens deze wet zijn gedood of gevangen, onderscheidenlijk verkregen, en ten aanzien van delen of producten van die vogels.
- 3 Het verbod, bedoeld in het eerste lid, is niet van toepassing ten aanzien van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen vogels van soorten, genoemd in bijlage III, deel B, bij de Vogelrichtlijn, die aantoonbaar overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens deze wet zijn gedood of gevangen, onderscheidenlijk verkregen, en ten aanzien van delen of producten van die vogels.
- 4 Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over de verkoop, het vervoer voor verkoop, het onder zich hebben voor verkoop of het ten verkoop aanbieden van vogels van soorten, aangewezen op grond van het derde lid, en delen of producten van die vogels.
- 5 Een vogelsoort wordt op grond van het derde lid uitsluitend aangewezen, indien de handelingen, bedoeld in het eerste lid, uitgevoerd overeenkomstig regels als bedoeld in het vierde lid, er niet toe leiden dat het populatieniveau, de geografische verspreiding of de omvang van de voortplanting van deze soort in gevaar wordt gebracht of kan worden gebracht.
- 6 Het is verboden, anders dan voor verkoop, vogels, delen of producten als bedoeld in het eerste lid, onder zich te hebben of te vervoeren, tenzij deze vogels, delen of producten aantoonbaar overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens deze wet zijn gedood of gevangen, onderscheidenlijk verkregen.

Artikel 3.3

- 1 Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.
- 2 Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.
- 3 Onze Minister kan ontheffing of vrijstelling verlenen van:
 - a. de verboden, bedoeld in artikel 3.2, eerste lid, ten aanzien van vogels, dood of levend, of gemakkelijk herkenbare delen daarvan, of ten aanzien van uit deze vogels verkregen

- 4 producten van daarbij aangewezen soorten, of b. regels, gesteld krachtens artikel 3.2, vierde lid. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
- a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing; b. zij is nodig:
 - 1°. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - 2°. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - 3°. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - 4°. ter bescherming van flora of fauna;
 - 5°. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
 - 6°. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
 - c. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.
- 5 In een ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling worden in elk geval voorschriften opgenomen, onderscheidenlijk regels gesteld, over:
- a. de middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden, waarbij enkel het gebruik wordt toegestaan van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen middelen, installaties of methoden;
 - b. de tijd en plaats waarvoor de ontheffing of vrijstelling geldt, en
 - c. de wijze waarop het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt.
- 6 De verboden, bedoeld in de artikelen 3.1 en 3.2, zesde lid, zijn niet van toepassing op handelingen ten aanzien waarvan bij of krachtens enige wettelijke bepaling een besluit is vereist, indien bij of krachtens die wet is bepaald dat het desbetreffende besluit de handelingen uitsluitend toelaat indien is voldaan aan de voorwaarden, bedoeld in het vierde lid, en dat aan het besluit de voorschriften worden verbonden, bedoeld in het vijfde lid.
- 7 De verboden, bedoeld in de artikelen 3.1 en 3.2, zesde lid, zijn niet van toepassing op:
- a. handelingen ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel als bedoeld in artikel 2.2, en
 - b. handelingen die zijn beschreven in en worden verricht overeenkomstig een beheerplan als bedoeld in artikel 2.3, eerste lid, een plan of een programma als bedoeld in artikel 2.3, vijfde lid, of een programma als bedoeld in artikel 1.13, eerste, zevende, of achtste lid, indien:
 - 1°. ten aanzien van het beheerplan, het plan of het programma, althans het onderdeel dat betrekking heeft op de desbetreffende handelingen, is voldaan aan het in het vierde en vijfde lid bepaalde ten aanzien van ontheffingen en vrijstellingen, en
 - 2°. het bestuursorgaan dat het beheerplan, het plan of het programma heeft vastgesteld tevens bevoegd is voor de verlening van een ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling als bedoeld in het eerste, onderscheidenlijk tweede lid voor dergelijke handelingen, of, als dat niet het geval is, het beheerplan, het plan of het programma is vastgesteld in overeenstemming met het bestuursorgaan dat bevoegd is voor de verlening van de ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling.

Artikel 3.4

Ingeval het vangen of doden van vogels als bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, bij of krachtens deze wet is toegestaan, is het verboden deze vogels:

- a. te vangen of te doden met:
 - 1°. middelen, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Vogelrichtlijn;
 - 2°. middelen, installaties of methoden voor massaal of niet-selectief vangen of doden van vogels, of

- 3°. middelen, installaties of methoden waardoor een soort plaatselijk kan verdwijnen, of
 - b. te achtervolgen met behulp van vervoermiddelen, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Vogelrichtlijn, overeenkomstig de daar beschreven wijze.
- 2. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen en provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in het eerste lid. Artikel 3.3, vierde en vijfde lid, is van overeenkomstige toepassing.
- 3. Onze Minister kan ontheffing verlenen van het verbod, bedoeld in het eerste lid, aanhef en onderdeel b, voor het gebruik van motorboten op open zee onder de in bijlage IV, onderdeel b, tweede gedachtestreep, tweede volzin, bij de Vogelrichtlijn genoemde voorwaarden.
- 4. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen middelen, installaties of methoden worden aangewezen die in elk geval worden gerekend tot de middelen, installaties, onderscheidenlijk methoden, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, onder 2° of 3°.

BIJLAGE 2 Jaarrond beschermde nesten

Vogels nemen in de Wet natuurbescherming een bijzondere positie in. De basis hiervoor vormt de Europese Vogelrichtlijn, waarin onder meer de bescherming gereguleerd is van alle inheemse en regelmatig voorkomende trekvogels, zodat deze 'kunnen voortbestaan en zich kunnen voortplanten'. De wet natuurbescherming geeft aan dat alle broedende vogels, hun broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen beschermd zijn tijdens de broedperiode.

Daarnaast zijn er een aantal kwetsbare vogelsoorten waarvan de nesten ook jaarrond zijn beschermd. RVO.nl heeft daartoe in 2009 een (aangepaste) lijst opgesteld met vogelsoorten die dit betreft. Het is een indicatieve lijst die als hulpmiddel gebruikt kan worden bij het bepalen of er voor een ruimtelijke ingreep een ontheffing aangevraagd moet worden en om te kijken welke mitigerende maatregelen nodig zijn. Zie <https://mijn.rvo.nl> (zoeken op jaarrond beschermde nesten). Het is geen uitputtende lijst en op de lijst kunnen uitzonderingen ontstaan waardoor het nest van een bepaalde soort toch niet jaarrond beschermd is. Voor meer informatie kunt u zich richten tot de provincie alwaar de desbetreffende activiteit plaatsvindt.

Er wordt onderscheid gemaakt in vijf categorieën, waarbij de nesten van categorie 1 tot en met 4 jaarrond beschermd zijn en categorie 5 alléén tijdens de broedperiode. Hierbij geldt echter dat wanneer 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden' dat rechtvaardigen, ook de nesten van categorie 5 soorten jaarrond beschermd kunnen zijn. Voor deze soorten is daarom vaak ook inzicht nodig in de nesten en rustplaatsen in het plangebied en de omgeving. De onderscheiden categorieën zijn:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, ook buiten het broedseizoen gebruikt worden als vaste rust- en verblijfplaats (Steenuil)
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing of biotoop zijn. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (Roek, Gierzwaluw en Huismus)
3. Nesten van vogels, zijnde géén koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing zijn. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (Grote gele kwikstaart, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar en Slechtvalk)
4. Nesten van vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Sperwer, Wespandief en Zwarte wouw)
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (diverse soorten waaronder Boerenwaluw, Groene specht en Torenvalk)